KÜLTÜREL AFİŞ UYGULAMALARINDA İLLÜSTRASYON

Canan DELİDUMAN[1], Sinan ÇAKMAK[2]

ÖZ

Afiş sanatı, ortaya çıkış tarihinden itibaren belli bir olayı veya durumu hedef kitlesine ulaştırmak amacıyla toplumlara hizmet etmiştir. Afiş uygulamalarının etkinliği her geçen dönem yüksek bir ivme kazanmış ve önemini artırmıştır. Bu bağlamda teknoloji ile bağlantılı olarak tasarım aşamasından geçen sanat eserleri ortaya çıkmıştır. Aynı doğrultuda ortaya çıkan sanat eserleri, içinde bulunulan dönem şartlarına göre çeşitli teknikler ışığında yoluna devam etmiştir. Görsel eğitimin toplumlar üzerinde gerek geçmişte gerek günümüzde ne derece önemli bir etki bıraktığı tartışılmaz bir gerçektir. Özellikle illüstrasyon uygulamalarının ilgi çekme ve kalıcı olma özelliğinden dolayı hedef kitle üzerindeki etkisi üst seviyede olmuştur. Bu çalışmada, içeriksel olarak illüstrasyon ve grafik tasarım elemanı olan afiş uygulamaları gelişen teknoloji ile birlikte ele alınmıştır. Tarihsel süreçler hakkında bilgilendirme yapılarak afiş sanatının türleri arasında yer alan kültürel afiş uygulamaları ile sınırlandırılmıştır. Gelişen teknolojinin ürünleri olan bilgisayar destekli programlardan yararlanılarak çeşitli kültürel afiş uygulamaları yapılmıştır. Bu tarz afiş uygulamalarının hedef kitle üzerindeki etkileri irdelenmiş ve yorumlanarak pekiştirilmiştir. Bu doğrultuda illüstrasyon sanatının kültürel afiş uygulamaları üzerindeki etkinliğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Grafik Tasarım, Afiş, İllüstrasyon, Tiyatro Afişi, Sinema Afişi

Deliduman, Canan. ve Çakmak, Sinan. "Kültürel Afiş Uygulamalarinda İllüstrasyon". *idil* 6.29 (2017): 311-328.

Deliduman, C. ve Çakmak, S. (2017). Kültürel Afiş Uygulamalarinda İllüstrasyon. *idil*, 6 (29), s.311-328.

[1] Prof. Dr. , Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Öğretim Üyesi
[2] Öğr.Gör. , Gümüşhane Üniversitesi / MYO Tasarım Bölümü

ILLUSTRATIONS IN CULTURAL POSTER APPLICATIONS

ABSTRACT

Poster art has served to the societies in order to get a certain event or situation off to its target audience since its emergence. The efficacy of the implementations of posters have gained a high acceleration and run up its importance in each period. In this sense; artwork, which has gone through the phase of design, has appeared in relation to technology. The works of art that have been appeared in that vein have proceeded on its way in consideration of various techniques according to the environment of the period. It's an indisputable truth that how visual education is significant on societies either in the past or today. Especially, the implementations of illustration efficacy have been top level because of its feature of drawing attention and being permanent. In this study, contextually the illustration and (as an element of graphic design) the implementations of posters have been handled together. By informing about the historical process, it has been limited with the cultural poster art, which is included in poster art. Many implementations of posters have been made by means of computer assisted programs which are among the products of improving technology. The effects of these kinds of implementations on target audience have been examined and reinforced by interpreting. Accordingly, the research of the efficacy of the illustration art on cultural poster implementations has been aimed at.

Keywords: Graphic Design, Poster, Illustration, Playbill, Movie Poster

Giriş

Görsel zeka her zaman çevresinde meydana gelen olayları kaydetmekte ve zamanı geldiğinde bu kaydı işleme sokmaktadır. Bu nedenle görsel sanat elemanlarından afiş sanatının uygulama alanları son derece önem kazanmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağ, ne yazık ki toplumun büyük bir kesiminin okuma alışkanlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle çocuklar ve gençler okumanın yerine hazır ve zahmetsiz bilgi kaynaklarına yönelmektedirler. Toplumu bilgi yönünden doyuma ulaştırmak için şüphesiz çağın gerektirdiği teknolojik şartlara da uyum sağlamak gerekmektedir. Bu nedenle gerek çocukları gerekse de yetişkinleri teknolojinin ürünlerinden faydalandırmak ve gelişimlerini sağlamak dünyayı en iyi şekilde takip etmekten geçmektedir.

İnsanlar çocukluklarında illüstrasyonlar sayesinde çok şey öğrenmiş ve bunları hayatlarına aktarabilmişlerdir. Örnek olarak çizgi filmlerde yaratılan karakterlere değişik kişilikler yüklenmektedir. Her karakterin kendine has özellikleri ve görevleri vardır. İnsanlar da bu görsel şölenden yararlandığında kendilerine bazı dersler çıkarmakta ve bunları yaşamlarına yansıtmaktadırlar. Bu noktada illüstrasyonlar hiç şüphesiz insanların ve toplumların gelişiminde büyük bir rol oynamaktadırlar.

Geçmişten günümüze gelişen ve değişen hayat şartları ile orantılı olarak sanat elemanları da değişim göstermiştir. İllüstrasyon tekniği de afiş uygulamalarının hemen her alanında kendisine gelişerek yer bulmuştur. Bu bağlamda toplumların kültürel anlamda yansıması olarak nitelendirebileceğimiz kültürel olgular da günümüze aşamalı olarak önem kazanarak ulaşmıştır. Kültürel afiş uygulamalarında kullanılan illüstrasyon tekniği hedef kitlesinde son derece dikkat çekici ve akılda kalıcı etkiler bırakmaktadırlar. Öyle ki izleyici bir tiyatro oyununu veya sinema filmini tercihi sırasında bu kültürel olguları yansıtan afiş tasarımlarına özellikle dikkat etmektedir. Bu nedenle toplumların geçmişten günümüze teknolojik olarak değişkenlik içerisinde olan ancak kültürel olarak özünü kaybetmeyen kültürel değerlerini hedef kitleye yalın ve etkili şekilde aktarabilmek önemlidir.

Bu çalışmada, grafik tasarım elemanı olan afiş sanatının türleri arasında yer alan, kültürel afiş uygulamaları ve illüstrasyon sanatının bu uygulamalar üzerindeki etkililiği bilgisayar tabanlı programların yardımı ile incelenmiştir.

İllüstrasyon Sanatı

İllüstrasyon sözlük anlamı olarak; izah edici resim demektir. Bazı düşüncelerin veya olayların, bazen olduğu gibi uygulandığı bazen de yorumlamaların etkisi ile uygulandığı resimleme çeşididir. (Tepecik 2002: 79)

İllüstrasyonları resimlerden ayıran en önemli özellik, illüstrasyonların bir bilgiyi veya bir mesajı aktarma amacında olmasıdır denilebilir. Resimlerde ise aksine herhangi bir amaç olmayabilir. İllüstrasyon uygulamalarında var olan özgünlük, yorumlamalar, duygu ve düşünceler illüstrasyonlara sanatsal bir anlam yüklemektedirler. İllüstrasyon uygulamalarında betimlenen ne olursa olsun konu ve tipografik unsurlar bir bütünlük taşımalıdır.

Resim 1 : Sinan Çakmak, Hugo Boss, Afiş Tasarımı (İllüstrasyon), 50x70 cm, 2009

İllüstrasyon çalışmalarının üretilmesinde geleneksel olarak bilinen tekniklerin yanı sıra gelişen teknolojinin imkanları da kullanılabilmektedir. Örneğin illüstrasyon tekniklerinde fotoğraf, tipografi, kolaj ve bilgisayar programlarından yararlanılabilmektedir. (Becer 2005, Gill 1984, Çakmak 2010)

İllüstrasyonların tarihine bakılacak olursa, eski tarihi dönemlerde son derece değersiz bir kavram oldukları anlaşılabilir. Öyle ki günümüz modern sanat anlayışında illüstrasyonlara büyük bir önem verilirken ve sanatsal olarak yüceltilirken, eski dönem sanat anlayışında hiçbir şekilde sanatın bir dalı olarak görülmemişlerdir. İllüstrasyonların göz ardı edildiği dönemlerde, fotoğrafın icadıyla birlikte bu değersizlik yerini saygın bir sanat dalı olgusuna bırakmıştır. Bu bağlamda illüstrasyonlar gelişerek hem içeriksel olarak hem de biçimsel olarak değerlerine değer katmışlardır. (Becer 2005, Gill 1984, Çakmak 2010)

İllüstrasyon sanatını ifşa eden kişilere "illüstratör" denilmektedir. Bu kişilerin sanat eğitimi almış olmalarının yanında yaratıcı yönlerinin zengin, yaşadıkları dönemin ve hitap ettikleri hedef kitlenin sosyokültürel, psikolojik yönlerini son derece iyi analiz edebilme becerisine sahip olmaları gerekmektedir.

Afiş Sanatı

Afiş, herhangi bir mesaja veya bir konuya dikkat çekerek ilgililerinin bilgilendirilmesi amacı ile görsel materyallerin sanatsal kaygı çerçevesinde bütün oluşturmasıyla ortaya çıkan bir grafik tasarım elamanıdır.

Afiş kelimesi, Fransızca "affiche" kelimesinden türetilerek dilimize girmiş olup İngilizcede "poster", Almancada ise "plaket" olarak karşılık bulmaktadır. (Umur 2009:34)

Sosyal yaşamın hareket kazandığı caddelerde, meydanlarda, tiyatro ve sinema salonlarında kendisine yer bulan afiş, geniş ve hareketli ortamlarda insanlarca dikkate değer bulunup incelenen bir medya elemanıdır. Afiş tasarımlarını günümüzde sosyal hayatın dışında, sanal hayatın çeşitli kademelerinde de görmek mümkündür. Öyle ki çeşitli internet sitelerinde her türlü ürünün tanıtımında veya reklamında kullanılan afiş tasarımları son derece geniş kitlelere kolaylıkla ulaşabilmekte ve bu kitleleri rahatlıkla etkileyebilmektedir.

Afiş tasarımları sadece bir olayı veya durumu duyurmanın yanı sıra sanat kaygısını da göz önünde bulundurarak hitap ettiği kesime adeta bir göz ziyafeti

sunmaktadır. Geçmişten günümüze sunum şekli olarak değişiklikler gösteren afişler içinde bulunduğumuz dönemde kendilerini sıklıkla ilan panolarında göstermektedir. Bu bağlamda doğrudan veya dolaylı olarak var olan iletişim araçlarının yanı sıra afiş tasarımları hedef kitlelerini sessiz ve derinden etkileyerek kendilerine çekmeleri ve bünyelerinde barındırdıkları mesajları karşı tarafa büyük bir ustalıkla iletmeleri açısından son derece güçlü iletişim araçlarıdır.

Afiş Sanatının Türkiye Tarihindeki Gelişimi

Türkiye'de afiş sanatının gelişiminden, Osmanlı döneminin sonlarını takiben Cumhuriyet döneminin başlarından itibaren söz etmek mümkündür. Bu dönemde, afiş tasarımları genellikle resimsiz ve yazı ağırlıklı olan çeşitli etkinliklere ait tasarımlardır. Özellikle batı dünyasında çeşitli sanat akımları eşliğinde bir sanat akımı olarak varlık göstermiş olan afiş sanatı, Türkiye'de henüz kayda değer bir gelişme gösterememiştir. Ancak Almanya' da özellikle afiş sanatı üzerine eğitim görmüş ve ülkelerine dönerek bu alanda çalışmalar yapmış olan sanatçılarımız mevcuttur. Buna en iyi örneklerin başında İhap Hulusi Görey verilebilir.

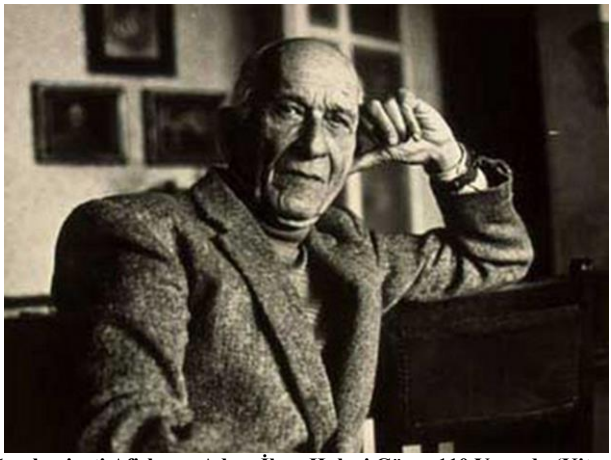

Resim 2: Cumhuriyeti Afişleyen Adam İhap Hulusi Görey 110 Yaşında (Kitap Kapağı), 2008

Afiş sanatına dair bir çok önemli başarılara imza atmış olan Ludwis Hohlewe, İhap Hulusi'nin ustasıdır. İhap Hulusi'nin eserlerine bakıldığında çok güçlü bir desen bilgisinin yanı sıra ışık ve gölge konusundaki bilgisini lekesel bütünlük içerisinde çalışmalarına aktardığını görebiliriz. .(Karadaş 2003, Umur 2009)

Resim 3 : İhap Hulusi Görey , Milli Piyango Afiş Tasarımı (İllüstrasyon) , 50x70 cm, 1953

Aynı dönemde sinema afişleri üzerinde özellikle fotoğrafları kullanan Kenan Temizhan da, afiş sanatı adına önemli bir temsilcimizdir. İhap Hulusi'ye göre daha gerçekçi bir sanat anlayışı benimseyen Temizhan'ın çalışmalarında genellikle figüratif bir yapı hakimdir. Birinci Dünya savaşı sonrası 1960' lı yıllarda sanayinin gelişimi ile afiş sanatının gelişimi de paralellik kazanmıştır. Bu gelişim ile sosyal, kültürel ve ticari olmak üzere her alanda afiş tasarımına ihtiyaç duyulmakta ve her alanda tasarımlar yapılmaktadır. Bu yıllarda tanıtıma verilen önem oldukça artmıştır. Afiş tasarımlarının ölçülerinde olan değişim de yine aynı döneme denk gelmektedir. Artık afiş ölçüleri olarak 70 x 100 ve 100 x 140 kullanılmaya başlanmıştır. (Yalur 2014:24,25)

Cumhuriyet döneminden günümüze kadar geçen süre içerisinde afiş sanatı oldukça ilerleme katetmiştir. Bu süreç içerisinde oldukça önemli sanatçılar yetişmiştir. Bunlardan bazıları Mengü Ertel, Yurdaer Altıntaş, Leyla Uçansu, Erkal Yavi, Metin Edremit, Sungu Çapan, Sait Maden, Sinan Bozkurt, Bülent Erkmen, Adnan Tepecik, Emre Becer gibi sanatçılar gerek ulusal gerekse de uluslararası alanlarda kendilerini göstermişlerdir. Türk afiş sanatçıları çeşitli etkinliklerde bienallerde birçok ödül almışlardır. (Maden 1981:74-81)

Afiş Sanatı Türleri

Afiş sanatını türleri açısından inceleyecek olursak karşımızda iki farklı seçenek var olacaktır. Bunlardan ilki genel olarak büyük ölçülere sahip olan, binaların dış cephelerinde yer alan dış mekan (cephe) afişleridir. Diğeri ise dış mekan odaklı afişlere oranla uygulandığı bölgede daha uzun süre varlığını sürdüren sinema veya tiyatro salonlarında, çeşitli ufak ölçekli organizasyonların sergileme salonlarında görebileceğimiz iç mekan afişleridir. Kültürel anlamda toplumların sosyal hayatlarına dokunması açısından iç mekan afişleri toplumsal hayatta önemli bir yere sahiptirler.

Kültürel Afişler

İç mekan afişleri içerisinde yer alan kültürel afişler, genellikle sinema, tiyatro, festival, çeşitli sergi organizasyonları veya toplumu bilgilendirme açısından üretilerek hitap ettiği kitlede kendisine yer bulan afişlerdir. Bu afişler son derece sosyal olma özelliğine sahiptir. Üretim aşamasında veya sonrasında herhangi bir ticari kaygı gütmeden işlevlerini yerine getirme amacını güderler.

Resim 4 : Sinan Çakmak , 53. TROIA Festivali Afiş Tasarımı (İllüstrasyon), 50x70 cm, 2016

Kültürel alanda faaliyetlerde kullanılan afiş tasarımları, hitap ettiği hedef kitlesini düzenlenecek veya uygulanacak olan etkinliğe davet etmesi bakımından önemlidir. Özellikle 19. Yüzyılın ortalarından başlayıp günümüze kadar uzanan zaman diliminde kültürel afiş uygulamalarında illüstrasyon sanatının etkinliğini görmek mümkündür.

Sinema Afişleri

Türkiye tarihinde sinema sektörünün doğuşu ve gelişimini izleyen yıllarda, günümüzde etkisini halen sürdürmekte olan yeşil çam filmleri bir döneme damgasını vurmuştur.

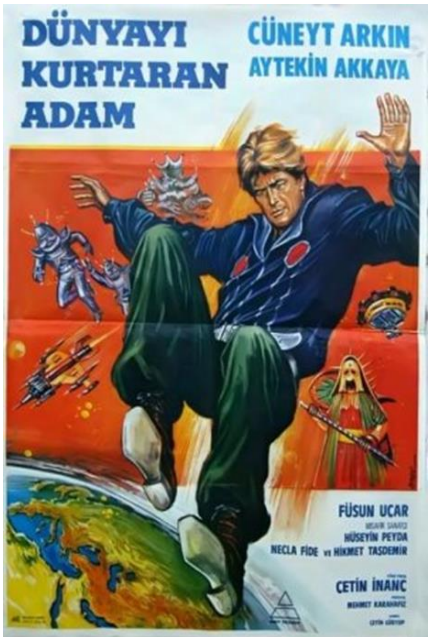

Resim 5 : Cemal Dündar, "Dünyayı Kurtaran Adam" Film Afişi Tasarımı (İllüstrasyon), 70x100, 1982

Film sektöründeki gelişim ile birlikte afiş sanatının da büyük bir gelişme gösterdiği söylenebilir. Bunda en büyük etken olarak sinema izleyicisini cezbetmek ve ilgisini sinema filmlerine çekmek için afişlerin büyüleyici etkisini göstermek mümkündür. İzleyicinin bir filmi tercih etmesinde o filmin afişinin albenili olması son derece önemlidir. Bu tercih durumu sadece geçmişte değil günümüzde de aynı şekilde

bir etkiye sahiptir. Bu nedenle geçmişte ve günümüzde sinema filmlerine ait afiş tasarımlarının etkililiği ile filmin içeriği, izleyicide bıraktığı etki ve tercih gücü bakımından paralellik gösterebilmektedir..

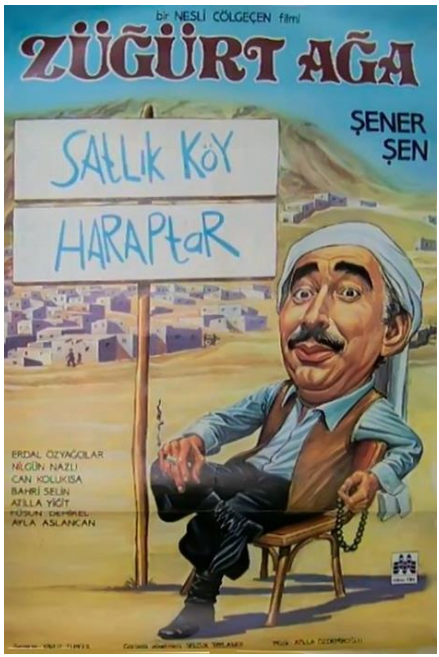

Resim 6 : "Züğürt Ağa" Film Afişi Tasarımı (İllüstrasyon), 70x100 cm, 1985

Yeşilçam dönemine ait örnekler ile sunulan, illüstrasyon sanatının izlerini taşıyan film afişi tasarımlarına bakıldığında, bu afişlerin diğer uygulamalardan farklı ve daha yaratıcı bir süreçten geçtiğini rahatlıkla görebiliriz. Bu afiş örneklerinin bazılarında bilgisayar destekli tasarım programlarından yardım alınmış olduğunu, bazılarında ise tamamen elde çizim tekniği ile uygulamaların yapıldığını görürüz. Bu afiş uygulamalarının yaratım sürecinden geçerek toplumla buluşması fotoğraf tabanlı üretilen afiş tasarımlarına göre daha uzun bir süre almaktadır. İllüstrasyon sanatının kullanıldığı sinema afişi uygulamalarının diğer uygulamalara göre daha özgün olması ulaşılmak istenen hedef kitlenin her zaman daha çok dikkati çekmiş ve daha kıymetli olmuştur.

Geçmişte Yeşilçam döneminde üretilen afişler gerek o döneme damga vurmaları açısından gerekse de Türk afiş sanatının tanıkları olması açısından önemlidir. Bu bakımdan yaşamakta olduğumuz bu günlerde Türkiye Cumhuriyeti Milli Kütüphanesi Güzel Sanatlar Sistemi Koleksiyonlar bölümünde geçmiş dönemlere ait olan afiş tasarımlarını bünyesine almış ve afiş sanatı tarihimiz açısından büyük bir öneme sahip olan bu afişleri ilgililerine veya tarihe tanıklık etmek isteyenlere büyük bir titizlikle sunmaktadır.

Resim 7 : Milli Kütüphane Güzel Sanatlar Sistemi Web Sitesi Ara Yüzü, 2016

Sinema afiş tasarımları açısından geldiğimiz noktaya baktığımızda günümüzde gelişen teknolojinin de yardımı ile sinema afişleri dijital ortamlarda kolaylıkla tasarlanmakta ve hedef kitlesine kolaylıkla ulaştırılmaktadır. Günümüz tasarımcıları da bu olanakları rahatlıkla kullanabilmektedirler. Bu tasarımcılara örnek olarak gerek yurtiçinde gerekse de yurtdışında gösterime girmiş olan birçok filmin afişlerini tasarlayarak büyük bir başarıya imza atmış olan Emrah Yücel ismi verilebilir.

Resim 8 : Emrah Yücel , Vektörel İllüstrasyon Tekniği, Film Afiş Tasarımı (İllüstrasyon), 70x100 cm, 2003

Tiyatro Afişleri

Türkiye'de tiyatro alanındaki gelişmeler ışığında tiyatro organizasyonlarında kullanılan afişlerin de önemi artmıştır. Ancak sinema sektörünün popülerliğini günümüzde dahi yakalayamamış olan tiyatro sektöründe var olan sanatsal gelişmeler son derece ağır bir şekilde ilerleme kaydetmiştir. Bunun başlıca sebepleri arasında sinema alanında kullanılan efektlerin ve medya tarafından sinemaya gösterilen ilginin bir nebze yüksek olması gelmektedir.

Türkiye' de tiyatro afişleri açısından 1900 ' lü yılların ortalarında yükselme eğilimi görülebilmektedir. Bu yükselişte önemli tasarımcıların payı büyüktür. Bunların

başında İhap Hulusi ve hemen ardından Mengü Ertel ismi gelmektedir. Mengü Ertel ürettiği tiyatro afiş tasarımlarında tek düzeliği aşma konusunda takipçilerini aydınlatacak seviyede örnek çalışmalara imza atmıştır. Bu sayede tiyatro afiş tasarımları önemli derecede ilgi görmüş ve gelişme göstermiştir. (Yalur 2014:29)

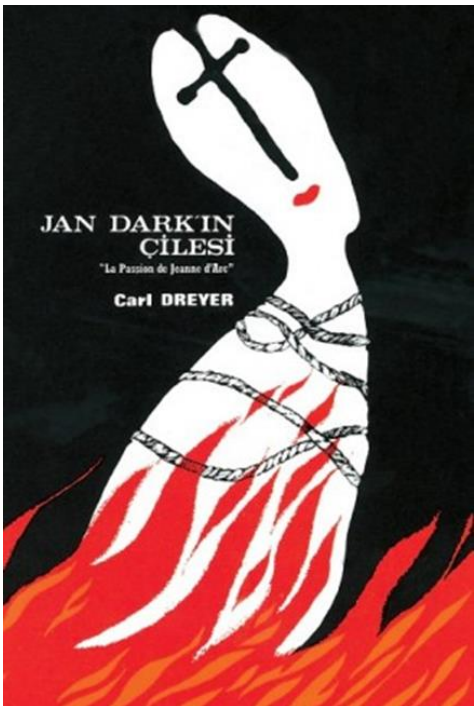

Resim 9 : Mengü Ertel, Tiyatro Afişi, 50x70 cm, 1972

Mengü Ertel tarafından tasarlanmış"Jan Dark'ın Çilesi" isimli tiyatro oyununa ait olan afiş tasarımını inceleyecek olursak illüstrasyon sanatını ne denli etkili ve başarılı bir şekilde kullandığını görürüz. Bu afiş tasarımında herhangi bir fotoğraf kullanılmamış elde çizim tekniği ile vektörel tabanlı çizim tekniğinden yararlanılmıştır. Bu tarz afiş uygulamalarında tasarlanmak istenen afişe, soyut kavramların da rahatlıkla işlenebildiği ve bu eklemelerin afiş uygulamasına kattığı etkinin estetik olarak bu afiş uygulamalarını tamamladığı söylenebilir.

Sergi ve Festival Afişleri

Türkiye ‘de kültürel anlamda sinema ve tiyatronun gelişiminin yanında sanatsal olarak diğer alanlarda da önemli bir gelişim söz konusudur. Bunlara örnek olarak plastik sanatlar gösterilebilir. Ülkemizde özellikle Cumhuriyet dönemi sonrasında uluslararası kaynaklara erişimin de kolaylaştığı dönemlerde insanların sanat dallarına olan ilgisi gün geçtikçe artmıştır. Bu ilginin artışı ile doğru orantılı olarak resim sergilerinin veya çeşitli sanatsal festivallerin sayısı oldukça artış göstermiştir.

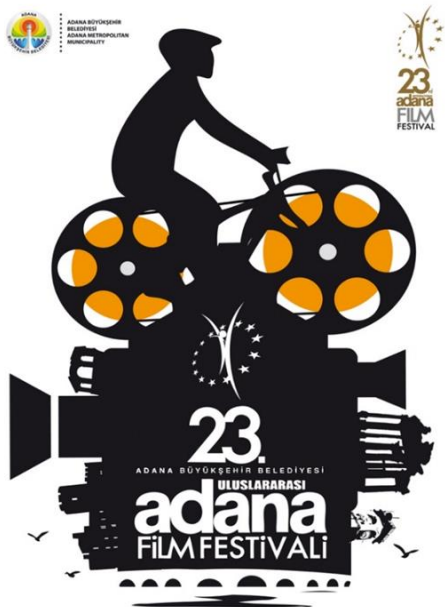

Resim 10 : Sinan Çakmak, 23. Uluslararası Adana Film Festivali Afiş Tasarımı (İllüstrasyon), 50x70 cm, 2016

Sergi ve festival etkinliklerinin günümüzde uluslararası düzeyde düzenlenecek konuma geldiği göz önünde bulundurulduğunda bu etkinliklerin hedef kitlelere duyurulmasının ve bu kitlenin bu tür organizasyonlara çekilmesinin önemi de anlaşılmıştır.

Bu doğrultuda toplumların kültürel yanlarını gözler önüne seren sergi ve festival afişlerinin kültürel olmanın yanında sanatsal olarak da hedef kitleye ulaşımı önemlidir.

Sergi ve festival afişleri düzenlenecek olan etkinliğin içeriksel olarak neleri amaç edindiği en iyi bu afiş türleri sayesinde anlaşılmaktadır. Bu afiş türleri meraklısına organizasyon hakkında adeta bir özet sunmaktadırlar. Bu nedenle bu tür afişlerin önemi gerek yerel gerekse de ulusal anlamda kendisine her platformda yer edinmekte ve önemini gün geçtikçe artırmaktadır.

Resim 11 : Sinan Çakmak, İzmir Caz Festivali Afiş Tasarımı (İllüstrasyon), 50x70 cm, 2016

Örnek olarak sunduğum İzmir Avrupa Caz Festivali afiş uygulamasına bakıldığında fotoğraf tabanlı klasik afiş uygulamalarından farklı bir teknikle oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Bu afiş uygulamasında bilgisayar destekli illüstrasyon tasarımı ve vektörel tabanlı çizimler bir arada kullanılmıştır. Dolayısıyla klasik formatlı afiş uygulamalarından farkı ilk bakışta anlaşılmaktadır. Bundan dolayı hedef kitlenin ilgisini ve merakını uyandırmakta illüstrasyon tabanlı afiş uygulamalarının etkisi büyüktür.

Sonuç

Afiş uygulamaları genel olarak bir bilgiyi veya anlatılmak istenen mesajı hedef kitleye iletmekte oldukça önemli bir grafik tasarım elemanıdır. Tarihsel açıdan incelendiğinde afiş sanatının ülkemizdeki gelişimi uluslararası platformlardaki gelişime oranla yavaş bir ivmede kalmıştır. Dolayısıyla toplumsal hayattaki yerini geç aldığı söylenebilir. Ülkemizde afiş sanatının gelişimi ile illüstrasyon sanatı da gelişme göstermiştir. Bu gelişmeler toplumsal ve sosyal hayatın hemen her alanında kendisine yer bularak kültürel anlamda toplumumuza büyük katkılar sağlamıştır. Bu makalede illüstrasyon sanatının afiş uygulamaları üzerindeki etkililiği ve kültürel afiş uygulamaları başlıklar halinde incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda illüstrasyon sanatında uygulanmakta olan bilgisayar destekli, vektörel tabanlı çizimlerin afiş uygulamalarındaki işlenişinin estetiksel olarak izleyicide bıraktığı etki ortaya konmuştur. Bu etki, ülkemizde görsel sanatların ortaya çıkmasından itibaren görsel sanat dallarından olan sinema, tiyatro, sergi ve festivaller gibi toplumları sosyal anlamda yakından ilgilendiren ve bilgilendiren etkinlikler ışığında rahatlıkla betimlenebilir. Bu tarz etkinliklerin muhataplarına ulaştırılması açısından kullanılan afişlerde yaratıcılık ön planda olmalıdır. Geçmişte jpeg uzantılı fotoğrafların kullanımı ile oluşturulan afiş tasarımları cazip görülmekte ve uygulanmaktaydı. Ancak günümüzde olgunlaşan sosyal ve kültürel dünya tüketim açısından zirve yapmış durumdadır. Bu nedenle insanlar sürekli bir tüketim döngüsü içerisinde bulunmakta, temel ihtiyaçlardaki tüketim alışkanlıklarını sosyal ve kültürel alanlarda da göstermektedirler. Bu doğrultuda kültürel afiş uygulamalarında süregelen ve olağan olan tasarımlar artık ilgi çekici olmaktan çıkmaktadırlar. Sürekli yeni ve farklı olana yönelen insanlar bu meraklarının karşılığını afiş tasarımlarında da görmek istemektedirler. Dolayısıyla afiş uygulamalarında yaratıcılık, gerek teknolojik gerekse de içeriksel olarak iki olgu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bundan dolayı günümüzde kültürel afiş uygulamalarında, İzleyicide uyandırdığı etki bakımından jpeg uzantılı fotoğrafların yerini illüstrasyon uygulamaları almıştır. Sonuç olarak aynı tarzda tekerrür eden afiş uygulamalarının sosyolojik olarak toplumların üzerinde bıraktığı etki, illüstrasyon sanatının yaratıcı sürece olan katkısı ile zamanla etkililiğini kaybetmektedir.

KAYNAKLAR

BECER,E. *"İletişim ve Grafik Tasarım"* , Ankara : Dost Kitabevi,1999

ÇAKMAK, S. (2010). " İki Boyutlu Eğitici Animasyonlar ile Eğitici Yayın İllüstrasyonlarının Karşılaştırılması ve 10-12 Yaş Öğrencilerinin Öğrenmelerine Etkisi ", Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010

GILL, W.R. *"Rendering With Pen and Ink"* , London,1984

KARADAŞ, F. *"Afiş ve Afişin Özellikleri"* , Isparta : Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2003

MADEN, S. *"Cumhuriyetin Renkleri ve Biçimleri: Grafik Sanatının Dünü, Bugünü"*, İstanbul : Tarih Vakfı Yayınları,1999

TEPECİK, A. *"Grafik Sanatlar"* , Ankara : Detay & Sistem Ofset,2002

UMUR, G. *"Türkiye'de Grafik Tasarımında Afiş ve Türk Sinema Afişlerinin 1904'den Bugüne Gelişimi"* , İstanbul : Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,2009

YALUR, R. *"1990-2013 Yılları Arasında Afiş ve Sosyal Afişlerin Grafik Tasarım ve Teknolojik Açıdan İncelenmesi"* , İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,2014

GÖRSEL KAYNAKLAR

Resim 2. Cumhuriyeti Afişleyen Adam İhap Hulusi Görey 110 Yaşında (Kitap Kapağı), 2008, Literatür Yayıncılık

Resim 3. İhap Hulusi Görey , Milli Piyango Afiş Tasarımı (İllüstrasyon) , 50x70 cm, 1953, http://www.gtu.edu.tr/ebulten/sayi64/ihg.htm

Resim 5. Cemal Dündar, "Dünyayı Kurtaran Adam" Film Afişi Tasarımı (İllüstrasyon), 70x100, 1982 , http://www.tsa.org.tr/kisi/kisigoster/32889/cemal-dundar

Resim 6. "Züğürt Ağa" Film Afişi Tasarımı (İllüstrasyon), 70x100 cm, 1985, http://www.tsa.org.tr/film/filmgoster/996/zugurt-aga

Resim 7. Milli Kütüphane Güzel Sanatlar Sistemi Web Sitesi Ara Yüzü, 2016 ,https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/

Resim 8. Emrah Yücel , Vektörel İllüstrasyon Tekniği, Film Afiş Tasarımı (İllüstrasyon), 70x100 cm, 2003, http://www.emrahyucel.com/tr/post/kill-bill-vol-1-key-art

Resim 9. Mengü Ertel, Tiyatro Afişi, 50x70 cm, 1972 ,http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar/mengu-ertel-5